

expressionistic nature of this work. If we use Gaston Bashlar's concept of «Poetics of Fire» as a methodology to identify the expressionist style, it is precisely the dominant archetype of fire that will enable to move the novel by J. Giono on a style scale from tragic naturalism to expressionism.

G. Bashlar is a distinguished French philosopher, cultural scientist, literary scholar of the 20th century who explores dreams, in particular the creative dream described in his work «Psychoanalysis of Fire», which examines the images inspired by the contemplation of the fire. Also in this work, the philosopher identifies specific psychological complexes that allow deeper understanding of poetic works. All the manifestations of the fire G. Bashlar connects with the creative process.

The main features of the poetics of expressionism in the novel of J. Giono «Big Flock» are as follows: the active use of the fire image that makes the work an example of «The Poetics of Fire» written by Gaston Bashlyar; the fragmentation of the plot; the inciting of the naturalistic pictures of mutilation and the death; the schematized character-images, the descriptions of human appearance compared to animals; the hyperbolization of every language means; the richness of the multiple tropes, the pervasive allegory of the «great flock», which enables to bring the generalizations to the scale of all humanity, to equalize the human and the animal world as an object of destruction, etc. Apparently, there is no expressionist means that wouldn't manifest itself in this novel.

Key words: *J. Giono, G. Bashlar, «the Poetics of Fire», the expressionism, the methodology, the archetypes, the expressionist traits, the poetics of expressionism.*

УДК 811.111-1(73).09

А. Л. Репп

МУЛЬТИКУЛЬТУРНИЙ КОМПОНЕНТ ТА ЙОГО МОВНЕ ВИРАЖЕННЯ В ТВОРЧОСТІ ЛЕНГСТОНА Г'ЮЗА

У статті досліджено специфіку творчості та стилю Ленгстона Г'юза на мультикультурному тлі американської дійсності, розглянуто мовні засоби вираження мультикультуралізму в його поезії.

Ключові слова: *мультикультуралізм, блюз, джаз, реалія, ідентичність, поезія, Ленгстон Г'юз.*

DOI 10.34079/2226-3055-2020-13-22-73-78

Нині мультикультуралізм постає актуальним питанням, оскільки його прояв у літературі й сама його концепція охоплюють безліч сторін існування сучасного суспільства. Як міждисциплінарний термін, поняття мультикультуралізму формується в США наприкінці ХХ століття. В його основі лежить затвердження поліцентричності культури. Тож згідно з цією концепцією, людство, цивілізація походять на «дивовижну мозаїку» чи «клаптеву ковдру», зіткану з найрізноманітніших культур і мов. Мовні аспекти мультикультуралізму видаються нам особливо важливими, адже мова виступає як один з перших засобів соціальної інтеграції людини.

Крім того **актуальність** цієї роботи полягає в дослідженні творчості Ленгстона Г'юза, сучасного американського поета і письменника, його творчість досліджено на лінгвістичному й культурологічному рівнях та проаналізовано лексичні засоби вираження мультикультурного компонента в його поезії.

Метою роботи є аналіз зображення мультикультурних особливостей в поезії Ленгстона Г'юза. Основні **завдання** полягають в дослідженні специфіки мультикультуралізму у літературознавчому та мовознавчому аспектах, у розгляді лексичних та культурних характеристик поезії на мультикультурному тлі американської дійсності, а також у дослідженні творчості афроамериканського письменника Джеймса Мерсера Ленгстона Г'юза.

Говорячи про сучасну культуру США, ми неминуче стикаємося з необхідністю оцінити поняття «мультикультуралізму», яке вийшло на перший план і поступово зайняло чи не центральне місце у спробах оцінки сучасного культурного процесу. Дану тему вивчали як закордонні вчені: Ж.-Л. Амселлем, К. Апель, Р. Бернстайн, М. Вевьорка, так і вітчизняні: А. А. Борисов, Т. П. Волков, А. І. Куропятник [1, с. 43].

Особливе місце в сучасній американській літературі посів Ленгстон Г'юз (1902–1967), американський поет, прозаїк, драматург. Ним створена велика кількість робіт в абсолютно різних жанрах: розповідь, проза, автобіографічна проза, драма, роман. Він є першовідкривачем унікальної «джазової поезії», яка відома своєю свободою [4, с. 16].

Розглядаючи мультикультурні елементи в його поезії, почнемо з вірша «The Negro Speaks of Rivers» (1921 р.), що став першим опублікованим твором Ленгстона Г'юза за його довгу письменницьку кар'єру. Чи не головними рисами мультикультуралізму в цій поезії Г'юза є використання реалій, власних назв, символів.

Так, наприклад, у вірші широко представлені реалії, що належать до групи географічних. Вони пов'язані насамперед з фізичною географією її розділами чи суміжними науками – ботанічною географією, палеографією і т. п. [1, с. 48]. Зокрема у своєму вірші автор звертається до найменувань таких рік як Евфрат, Конго, Ніл, Міссісіпі.

Сам термін «*negro*» у 1921 році вважався загальноприйнятим для найменування африканської раси й не вважався жодною мірою образливим для простих афроамериканців. У поезії Г'юза ми будемо часто зустрічати цей термін. Автор активно використовує його задля якнайкращого вираження негритянської самотності.

Щодо власних імен (онімів) думки науковців розділяються, так наприклад А. Реформатський і К. Піксайкіна відносять їх до числа реалій, особливо ті, що мають культурно-історичні асоціації, тоді як С. Влахов та С. Флорін воліють виділити власні імена в самостійну групу, не вважаючи їх реаліями. Тож згадку у поезії *Авраама Лінкольна*, 16-го президента США та визволителя американських рабів, можна розглядати з декількох позицій, залежно від того, до якої з думок науковців більше схилитися.

Заглиблюючись в лексичне вираження мультикультурних взаємозв'язків, звернемося до назви. Що ж уособлює символ «*river*»? Весь вірш побудований на розгорнутій метафорі, що порівнює спадщину афроамериканців та величних рік світу. Поет вміло розкриває сплетіння рік та життів афроамериканців.

Завершальна фраза поезії не дарма збігається з першими рядками. Авторське слово немов уособлює цикл, як вічний круговорот води на землі та ролі афроамериканської раси в людській історії.

Ще один вірш, представлений для аналізу, має назву «*Spirituals*», тим самим визначаючи стиль і дух вірша – спіричуелс. Спіричуелс – це народна негритянська

пісня, близька до церковного гімну. Ця форма поезії була народжена в епоху рабства, через що нерідко містила в собі революційний зміст, виражений найчастіше метафорами та алегоріями:

«Співай: о, милий Боже! / Пісня найкращі ліки / Я чув, як співає мати, / Коли завдавало їй болю» («Sing, O Lord Jesus! / Song is a strong thing. / I heard my mother singing. / When life hurt her») [5, с. 2].

Цей вірш, як і сам музичний напрям, має у своїй основі релігію. Для афроамериканців релігія грала велику роль, незважаючи на той факт, що після того, як вони потрапили в Новий Світ, їх закликали до абсолютно іншої релігії. У ній вони знаходили свою розраду і надію на звільнення. Церква була однією з можливостей втекти від страшної реальності, яка оточувала їх, тому музика, яка звучала в церкві для негрів, несла в собі не лише традиційні європейські риси, але і всілякі елементи язичницьких культур.

Одним з найважливіших мотивів афроамериканської музики й поезії, в тому числі для жанру спіричуелс, являється символ кута або перехрестя, яке з'являється на шляху героя. У традиційному афроамериканському розумінні «перехрестя» – це мотив смерті. Але, варто відзначити, що в розумінні афроамериканців смерть не є чимось страшним і таким, що лякає, швидше, навпаки, це можливість піти від життя в неволі та нарешті, відчутти бажану свободу і спокій, втомившись від багаторічного рабства.

Одним із творів Г'юза, який включає символ перехрестя є «Sadcrossroads» зі збірки «One-way ticket». Тут, окрім перехрестя, ми можемо спостерігати й мотив любові. Причому, обидва ці мотиви перетинаються і є взаємопов'язаними. Саме цим пояснюється те, що любов для героя згубна, наче смерть. Кожного разу виходячи на перехрестя, ліричний герой зустрічає свою кохану. Проте любов виявляється згубною для них. І те місце, що стало з'єднанням двох закоханих сердець, втілює ще й духовну смерть для головного героя, який, цілком віддавшись полум'ю любові, втратив себе.

Аналіз поетичної форми г'юзівського блюзу вимагає, по-перше, розглянути його традиційну фольклорну форму, а по-друге, обумовити ті модифікації в їх тематичному і художньому плані, які застосував Л. Г'юз, прагнучи відтворити за допомогою поетичного слова усе те багатство емоційного переживання, яке в музичному варіанті блюзу передається мелодією, ритмом і інтонацією.

Як відзначає М. М. Бахтін, «в жанрах (літературних і мовних) – упродовж віків їх існування – нагромаджуються форми бачення і осмислення певних сторін світу» [3, с. 1].

Американський дослідник негритянського фольклору Дж. Роджерс стверджує, що «пісні чорної людини виражають її надію, її віру, її оптимізм. З піснею вона переходить від печалі до радості, від поразки – до перемоги» [6, с. 1].

Симбіоз трагічного і комічного особливо характерний для поезики блюзу. Слід зазначити, що сміх крізь сльози – це ключове етичне поняття в життєвій філософії афроамериканців [6, с. 1].

Віршована форма блюзу побудована за композиційним принципом повторюваності тем, образів і синтаксичних структур. Своєрідність блюзу полягає в тому, що перший рядок кожної строфи з незначними змінами повторюється двічі і римується з третьою. Яскравим прикладом може слугувати вірш «Po'Boy Blues»: «Коли я був вдома, / Сонце здавалось золотом. / Коли я був вдома, / Сонце здавалось золотом. / Лиш поїхав на Північ, / Як обернулося холодом.» («When I was home / de sunshine seemed tike gold. / When I was home de / Sunshine seemed like gold. / Since I come up North de / Whole damn world's turned cold») [5, с. 5].

Що стосується віршованої форми блюзів Л. Г'юза, слід сказати, що він злегка змінив традиційну будову і кожен з трьох його рядків зазвичай ділиться на дві частини, як наприклад у поезії «*Homesick Blues*»:

«Залізничний міст, / Немов сумна пісня. / Залізничний міст, / Немов сумна пісня. / З кожним потягом, / Хочу податись кудись». (*De railroad bridge's / A sad song in de air. / De railroad bridge's / A sad song in de air. / Ever time de trains pass / I wants to go somewhere*) [5, с. 13].

Таке графічне розчленовування рядка на дві частини не лише кількісно міняє розташування міжсловесних пауз, що зі свого боку посилює ритмічність рядків, але і надає їм новий смисловий відтінок, оскільки паузи на кінці рядка виконують не лише ритмічну, але і психологічну функцію.

Специфічною рисою поезики г'юзівських блюзів є синкопа. Синкопа (грецьк. *synkore* – скорочення) – це утинання складу або звука у слові. Поширене в побутовому мовленні: «*мо*» – замість «*може*», «*гля*» – замість «*глянь*» і т. п. застосовується і в літературі. Особливий інтерес цей прийом викликав у авторів, котрі прагнули зняти межі між поетичним і побутовим мовленням, динамізувати ритмічний лад вірша. Цей засіб у творчості Г'юза з одного боку, створює враження несподіваного, імпульсивного ритму, сприяючого збільшенню драматичного ефекту, а з іншого, – сприймається як психологічне замовчування, що поглиблює смисловий підтекст [2, с. 1].

Тож, ми пропонуємо розглянути декілька зразків синкопи у поезії Г'юза «*Young Gal's Blues*»:

«Я збираюсь до бідного будинку, / Щоб навідати свою стару тітку. / Я збираюсь до бідного будинку, / Щоб навідати свою стару тітку. / Коли я стану старим і знесиленим, / Нехай хтось заглядає до мене теж». (*«I'm goin' to the po' house / To see ta old Aunt Clew. / Goin' to the po' house / To see me old Aunt Clew. / When I'm old an' ugly / I'll want to see somebody, too»*) [5, с. 3].

Основа поетичного словника Л. Г'юза – розмовна лексика, багата прозаїзмами, діалектизмами та специфічною негритянською ідіоматикою. Цю особливість віршів Л. Г'юза слід розцінювати не як стилістичний недолік, а як природну мову його художнього світу, пройнятого непідробним демократизмом і глибокою повагою до традицій народної творчості. Поетизуючи повсякденне життя, молодий негритянський поет продовжував традицію Уітмена, Сендберга та інших американських поетів демократичного напрямку.

Так, наприклад, письменник часто використовує «*ta*» замість «*my*», «*de*» замість «*the*», також можемо знайти розмовні варіанти слів «*girl*» та «*lord*», «*gal*» та «*lawd*» відповідно [5, с. 1].

У блюзі переважає не думка, а почуття, яке виражене простою поетичною мовою, насиченою ідіомами розмовної мови. Багато блюзів написані на своєрідному негритянському діалекті.

Висновок. Можемо підсумувати, що поетичні твори Ленгстона Г'юза мають неабияке підґрунтя для дослідження мультикультурного аспекту. Дослідження проблеми рефлексії мультикультурного чинника в літературознавчому та мовознавчому аспекті на прикладі творчості Ленгстона Г'юза показало, що прояв мультикультурності складається з окремих проявів або форм (блюз, реалії, символи, діалектизми й т. д.); тобто суть мультикультуралізму виявляється в суспільно-культурному процесі, що визначає межі, форми та цілі входження мультикультурних складових в художню словесність і сучасний дискурс літературознавства та мовознавства.

Розглянуті нами приклади й закономірності дозволяють припустити, що, незважаючи на загальні тенденції, мультикультуралізм впливає по-різному на формування поетичних творів. Так, визначальними характеристиками для створення поезії у Ленгстона Г'юза стають його антирасистська спрямованість, афроамериканська самобутність, унікальна національна ідентичність, що включає афроамериканське коріння.

Представлені результати дослідження являються початковою ланкою визначення особливостей мультикультуралізму у творчості Ленгстона Г'юза, зокрема в його поезії. Тож, **перспективу** подальших досліджень вбачаємо у поглибленому вивченні мультикультурних аспектів у прозових та драматичних творах письменника.

Список використаної літератури

1. Арутюнова Л. В. Мультикультуралізм как объект философского мышления / Л. В. Арутюнова // Вестник Московского государственного университета культуры и искусств. – 2009. – № 3. – С. 87–90; Arutyunova L. V. Multikulturalizm kak obekt filosofskogo myshleniya / L. V. Arutyunova // Vestnik Moskovskogo gosudarstvennogo universiteta kultury i iskusstv. – 2009. – № 3. – S. 87–90.

2. Синкопа // Словник літературознавчих термінів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://ukrlit.net/info/dict/dm6xz.html>; Synkopa // Slovnyk literaturoznavchykh terminiv [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <https://ukrlit.net/info/dict/dm6xz.html>

3. Du Bois W. E. B. Souls of Black Folk. Essays and Sketches / W. E. B. Du Bois. – London: Longmans, Green and Co Ltd, 1965. – 170 p.

4. Hughes L. T Wonder as I Wander: Autobiography / L. Hughes. – 2-nd ed. – New York: Hill and Wang, 1993. – 406 p.

5. Hughes L. The Collected Poems of Langston Hughes [Electronic resource] / L. Hughes. – Mode of access: <https://www.poets.org/poetsorg/poem/negro-speaks-rivers>

6. Images of the Negro in American Literature / ed. by S. L. Gross, J. E. Hardy. – Chicago; London: The University of Chicago Press, 1969. – 321 p.

Стаття надійшла до редакції 15.04.2020.

A. Repp

MULTICULTURAL COMPONENT AND ITS LINGUISTIC REPRESENTATION IN LANGSTON HUGHES' POETRY

Nowadays, the problem of the representation of multiculturalism in modern poetry needs special consideration. Our research is devoted to the investigation of the specific features of the multicultural component in the poetry of Langston Hughes. The main tasks of the paper are to investigate such notions, as «multiculturalism», «realia», «national identity» and «blues»; and to analyze the linguistic and cultural specificity of Hughes' poetry.

Multiculturalism is a term that came into usage after the idea of a “melting pot». Such scholars as Glazer, Hollinger, and Taylor have been investigating this term. Multiculturalism is the way in which different authors maintain their identity through their work while educating others on their cultural ideas. Multicultural literature is oriented around issues of race, ethnicity, gender, etc. Multicultural American literature of the 20th century resonates with the hopes and fears of the whole of American history and reflects the rich complexity and variety of the American experience.

James Mercer Langston Hughes, an American writer who was an important figure in the Harlem Renaissance and made the African American experience the subject of his works. His writings ranged from poetry and plays to novels and newspaper columns. We would like to pay special attention to Langston Hughes' poetry. «The Negro Speaks of Rivers» was the first poem published in Langston Hughes's long writing career. The poem first appeared in the magazine Crisis in June of 1921 and was subsequently published in Hughes's first volume of poetry, The Weary Blues, in 1926, written when he was only 19. «The Negro Speaks of Rivers» as well as the rest of his works treats themes Hughes explored all his life: the experiences of African Americans in history, black identity and pride.

Multiculturalism is connected with the notion of realia. It is a linguistic phenomenon, which refers to the culture-specific vocabulary. The works of such well-known scientists, as S. Vlahov, S. Florin, I. Kashkin, A. Fedorov have been central in the study of this issue. The key factor in defining any phenomenon as realia is national referring to the object of a certain country, nation, or social community. National identity is not an inborn trait. It is essentially socially constructed. A person's national identity results from the presence of elements from the «common points» in people's daily lives: national symbols, colors, nation's history, blood ties, and so on. We can find all these aspects (geographical realia, proper names, and many others) in the work of Langston Hughes.

While analysing the poems of Langston Hughes we discover that his language is closely connected with the culture. Thus, the idea of multicultural writing is that racial and ethnic minority voices are a crucial element in United States literary history and culture.

Key words: multiculturalism, blues, realia, identity, poetry, Langston Hughes.

УДК 821.111(73)-1.091

Т. М. Скрипник

**ГЕНДЕРНІ ПРОБЛЕМИ ПЕРЕКЛАДУ АНГЛОМОВНОЇ ПОЕЗІЇ
У ПАРАДИГМІ ЛІТЕРАТУРОЗНАВЧОЇ ТЕОРІЇ
ТА ЕКСТРАЛІНГВІСТИЧНОГО АСПЕКТУ ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВА
(на прикладі вірша 449 Е.Дікінсон («I died for Beauty»))**

У статті проаналізовано вірш 449 Емілі Дікінсон мовою оригіналу та у перекладах. Досліджено гендерну проблему, яка виникла у деяких перекладах у зв'язку із застосуванням прийому маскулінізації ліричних героїв, що суттєво змінило ідею твору. Проаналізовано переклад граматико-синтаксичної структури «I died for Beauty» та морфологічну категорію роду особового займенника і дієслова в англійській синхронній і діахронній мові, в українській і російській мовах. Приділено увагу особливостям синтаксису вірша, значенню тире у текстах оригіналу й перекладах та прийому онімізації, досліджено лексичну відповідність першотвору та його перекладів.

Ключові слова: краса, правда, морфологічна категорія, маскулінізація.

DOI 10.34079/2226-3055-2020-13-22-78-84

Постановка проблеми. Проблемам перекладу англomовної поезії присвячено дослідження багатьох науковців. Особливості перекладу морфологічної категорії